

[Hans Hansen.]

dette lovforslag til en velvillig behandling, men jeg finder det rigtigst, at også det henvises til en kort udvalgsbehandling.

Stegger Nielsen: Baggrunden for det lovforslag, der her behandles, er bestemmelsen i det nye grundlovsforslag om, at Grønland i fremtiden skal være repræsenteret i den danske rigsdag ved 2 medlemmer, og at de nærmere regler for valgmåden skal fastsættes ved lov.

Nu er det jo ikke sådan uden videre en ganske naturlig ting at overføre danske rigsdagsvalgslovsbestemmelser på forholdene i vor fjerne koloni. Der er særlige forhold, der gør sig gældende i Grønland, klimatiske forhold, store afstande og meget mere, hvilket også en ny valgordning må tage hensyn til. Disse særlige forhold kan eventuelt medføre, at valg på Grønland ikke kan afholdes samtidig med valg i Danmark. Den hårde vintertid i Grønland, mørketiden, vil således ikke være et heldigt tidspunkt.

Også vedrørende valgmåden har der været delte meninger. Det blev stærkt diskuteret i forfatningskommissionen, hvorvidt man skulle have valg ved direkte valg, der forudsætter et samarbejde mellem de opstillede kandidater og vælgerne gennem organisationer og agitation, møder, o. s. v., altsammen noget, man i Grønland indtil nu ikke har kendt, eller om man skulle vælge den indirekte valg måde, og forfatningskommissionen lod dette spørgsmål stå åbent. Grønlands statsretlige stilling har imidlertid været til behandling i landsrådet i samlingen 1952, og her vedtog man enstemmigt at tilslutte sig tanken om Grønlands overgang fra koloni til fasttilknyttet del af det danske rige, således at man fik to folketingsmedlemmer, og at landet inddeltes i to valgkredse, en nord og en sydkreds. Endvidere fastslog man, at en kandidat for at kunne opstilles skulle have mindst 200 vælgere som stillere, og der blev også givet udtryk for ønske om direkte valg samt om valg mellem de 6 kandidater, der havde opnået flest stemmer, for så vidt et højere antal kandidater, altså over 6, havde fået stemmer. Valgperioderne ønskede man fra landsrådets side 4-årige og uafhængige af folketingets valgperioder, og man fandt det nødvendigt indtil videre at holde Nordgrønland, d. v. s.

Thule, og Østgrønland udenfor valgordningen.

Det var altså landsrådets stilling, fremgået af en enstemmig udtalelse til orientering for den danske rigsdag under dens videre behandling af valgordningen. Det foreliggende lovforslag følger i alt væsentligt landsrådets linie, dog tager man ikke omvalget med, fordi man ikke mener, at der vil blive brug for dette efter de betingelser, der er tilknyttet kandidatopstillingen. Lovforslaget bygger også på det direkte valg, flertalsvalget, som man har optaget efter nærmere overvejelse. Det foreslås i lovforslaget, at valgperioderne følger de danske; her er altså også en afvigelse fra landsrådets stilling. Valgrets- og valgbarhedsbetingelserne er enslydende med de tilsvarende danske, og disse enkeltheder skal jeg ikke opholde mig ved. Vedrørende valglisternes udarbejdelse har man fulgt anordningen af 28. november 1950, der giver regler for valg af de grønlandske kommunalbestyrelser og det grønlandske landsråd. Det må anses for meget heldigt, at man har valgt denne fremgangsmåde, da befolkningen herved på forhånd er orienteret igennem de i 1950 stedfundne valg til ovennævnte institutioner. Det vil ellers altid være vanskeligt, ikke mindst for en befolkning som den grønlandske, at skulle tage noget nyt og uprøvet i brug, men her er altså en praksis, som befolkningen er kendt med fra tidligere valg indenfor dens eget område.

Landshøvdingen skal ifølge lovforslagets § 9 lede valget; han skal fastsætte tidspunktet, tage sig af kandidatanmeldelser m. v., sikkert en god og heldig ordning, da landshøvdingen er den, der har det største lokalkendskab.

Man må beklage, at Thule og Østgrønland ikke er med i starten; men den, der har rejst i landet og har kendskab til de to områders udstrækning og isolerede beliggenhed, kan forstå denne undtagelse, og jeg forstår den udmærket. Den skal selvsagt ikke være permanent; det er forhåbentlig en rent midlertidig og forbigående bestemmelse, der kun er indsat på nuværende tidspunkt af rent tekniske årsager.

Nu ser jeg i bladene til morgen, at Thule-distriktet skal flyttes; de ca. 100 mennesker, der bor der, skal flyttes fra dette forøvrigt så skønne sted, hvor fangstmulighederne,